

Tussen weten en verstaan: Wat vraagt pedagogisch handelen?

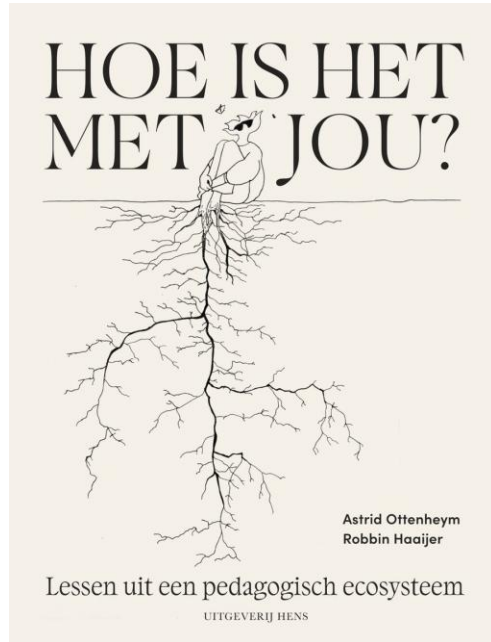

Onderzoeker, bouwer en sparringpartner | verbindt praktijk, theorie en onderzoek in pedagogische ecosystemen door meervoudig perspectief nemen

Astrid Ottenheim-Vliegen

[Astrid op LinkedIn](#)

www.wegwijsingedrag.nl / www.hoeishetmetjou.nu
www.aanpakmetandereogen.nl

Lectoraat Werkzame Factoren in Jeugd- en Opvoedhulp

Actueel. Lees

**HAN-onderzoeker
geeft meiden een plek
in de openbare ruimte**

Expertise:

- Samenwerkingsvraagstukken: werken aan meervoudige allianties
- Jeugd- en ouderparticipatie
- Contextfactoren die de samenwerking beïnvloeden

Check-in

- *Wat raakt je?*

wanneer je de titel van deze
bijeenkomst leest?

Tussen weten en verstaan:
Wat vraagt pedagogisch handelen?

VBSP congres 3 oktober 2025: Pedagogische kracht

Verkenning op drie lagen

1. Ons onderzoek en waarom
 2. Ons interpretatiekader is onze kracht en valkuil
 3. Wat is meervoudig perspectief nemen en de effecten
- + ervaren en ontdekken: jullie aannames worden misschien op de proef gesteld...

Reactief

Proactief

Pedagogische kracht

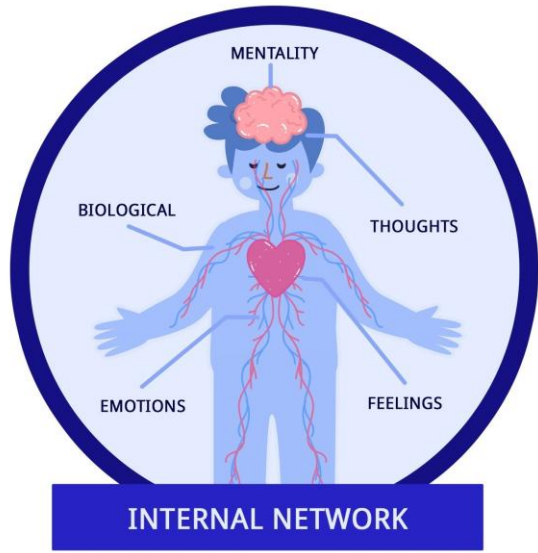

Corrigerende pedagogiek

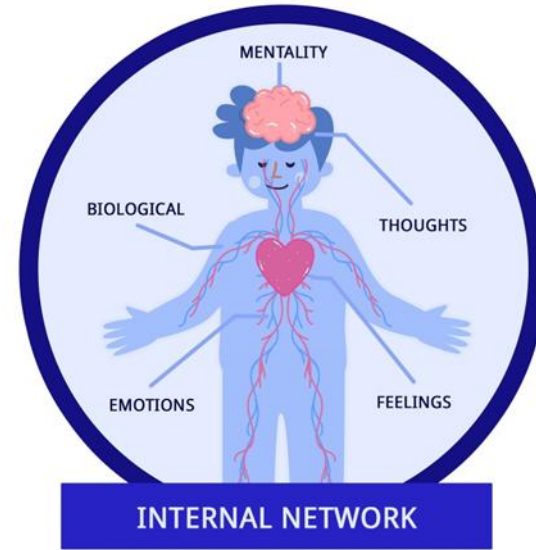

Ondersteunende pedagogiek

Ons onderzoek

**Meervoudig perspectief
nemen**
WegWijsinGedrag leergang

Interpretatiekader

Self-efficacy

Stress

Verklaringen

Handelen
Agency

Kind-
jongere

Hoe meervoudig perspectief nemen de weg opent naar relationele afstemming en
inclusief handelen.

Wat zie je?

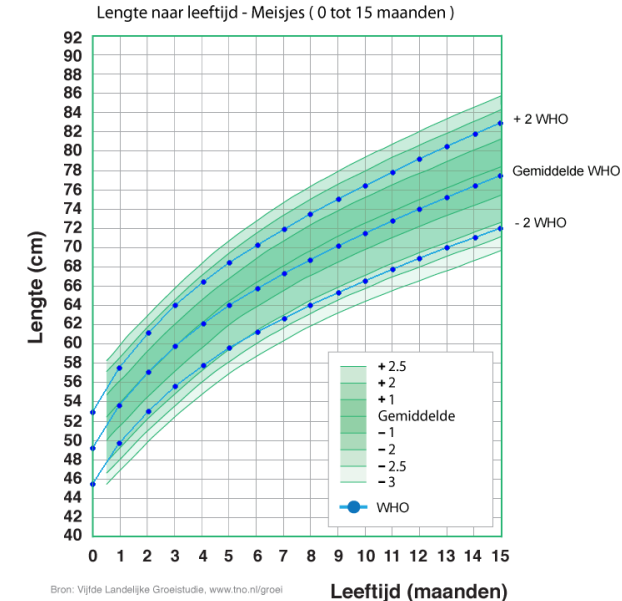
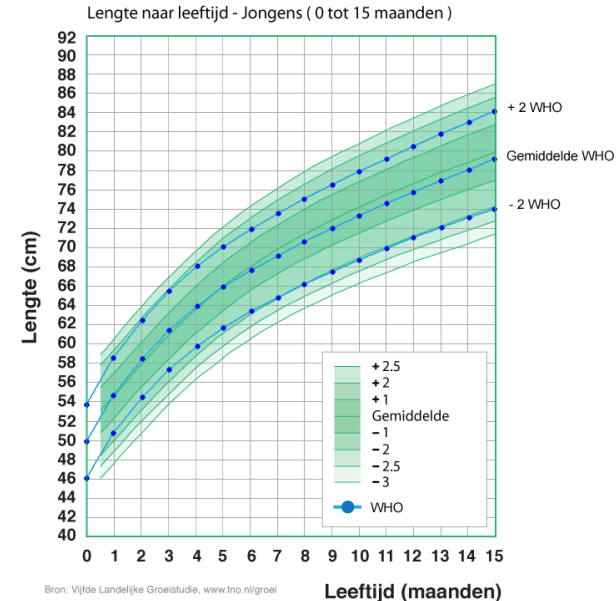

Onze filter = één dimensionaal verklaringsmodel

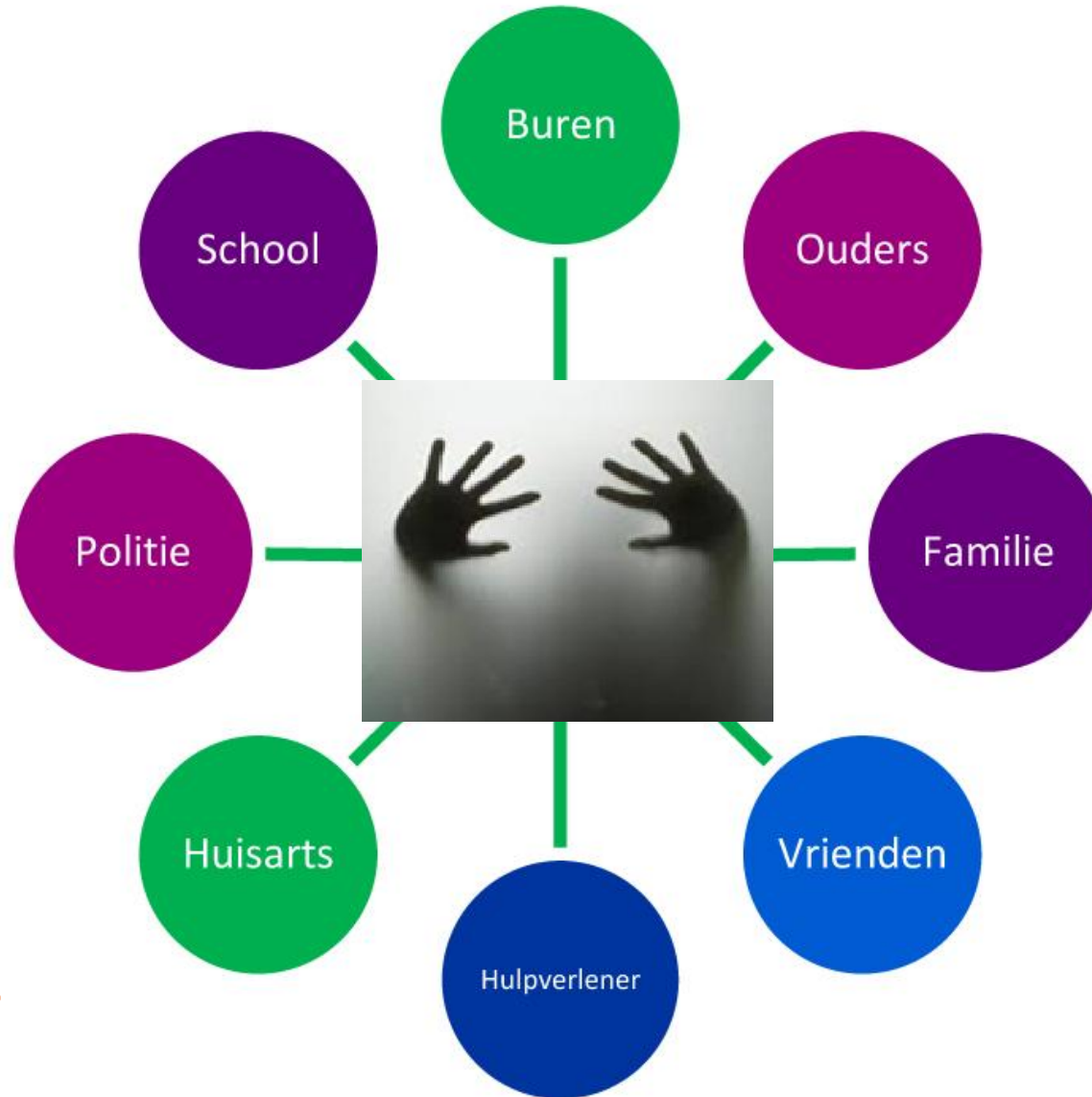
Reductionistisch - lineair perspectief – specialisaties

➔ geen zicht op het geheel en context

(Wrigley, 2019)

Eigen perspectief

Ik ben defect
Ik kan niet leren
Ik ben het probleem
Door mij gaat het mis

Uitspraak van een ouder:
**‘Ieder gooit z’n eigen jas
over mijn kind! Hierdoor
wordt hij onzichtbaar’**

**Overeenstemming tussen de
informanten is laag**

(De Los Reyes et al., 2013)

**Wat leraren als moeilijk gedrag zien
is zeer verschillend**

(Koskela & Lanas, 2016)

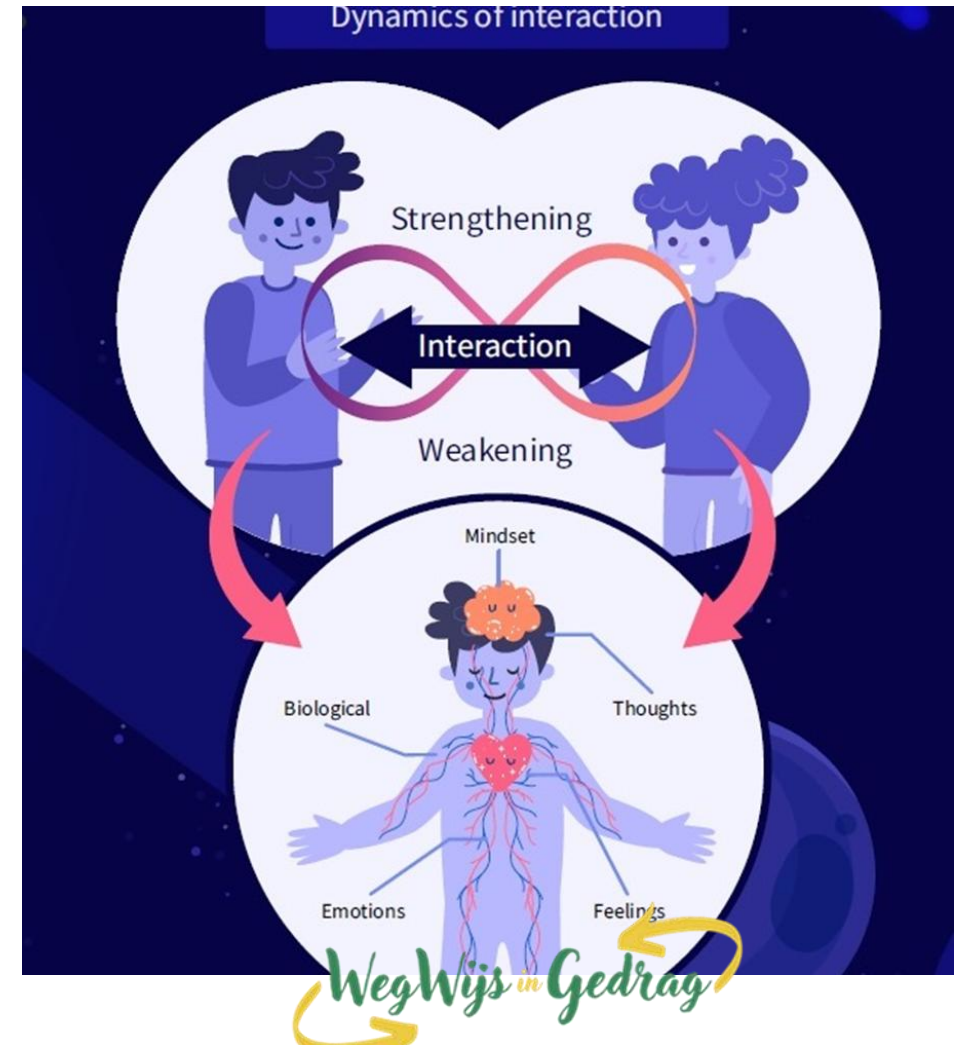
**Focus op belemmeringen van de
leerlingen, interpretaties van de
leraar en aanpakken richten zich op
corrigeren van leerlinggedrag**

(Ottenheym-Vliegen e.a., 2023)

Interpretatiekader

- Ieder mens denkt, leert en voelt in interactie met zijn omgeving: ik ben omdat wij zijn
- Wat we denken en voelen kan heel verschillend zijn: variatie is de norm

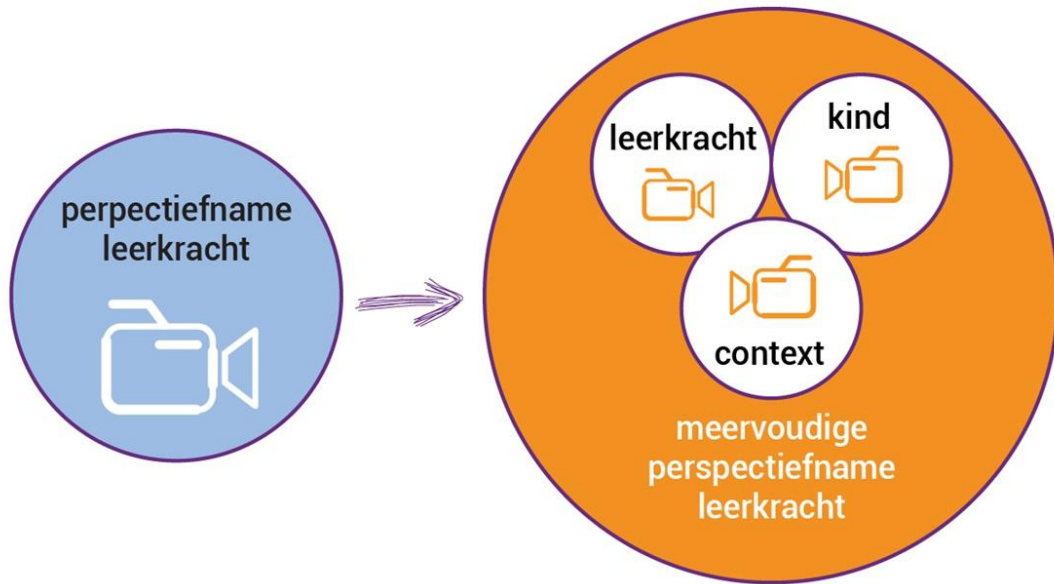
Bio-psycho-sociaal netwerk

Meervoudig perspectief nemen betekent:

- bewust kiezen om anders te kijken
- vertragen en afstand nemen van je eigen oordeel
- in de schoenen van de ander gaan staan
- de wereld zien door hun ogen en voelen met hun hart

***Gaat verder dan empathie:
het is actief, reflectief, relationeel***

Oefening: Meervoudig Perspectief Nemen

 In tweetallen (ieder 5 minuten)

1. Kies een **schurende situatie met een ander (collega, partner, familielid, vriend, onbekende)**.
1. Vertel kort de situatie aan je partner.
2. Deel jouw **ervaring en beleving** bij die situatie.
3. Formuleer samen, door het innemen van perspectieven van betrokkenen en de context, **zo veel mogelijk hypotheses** voor het gedrag van de ander.

Wissel

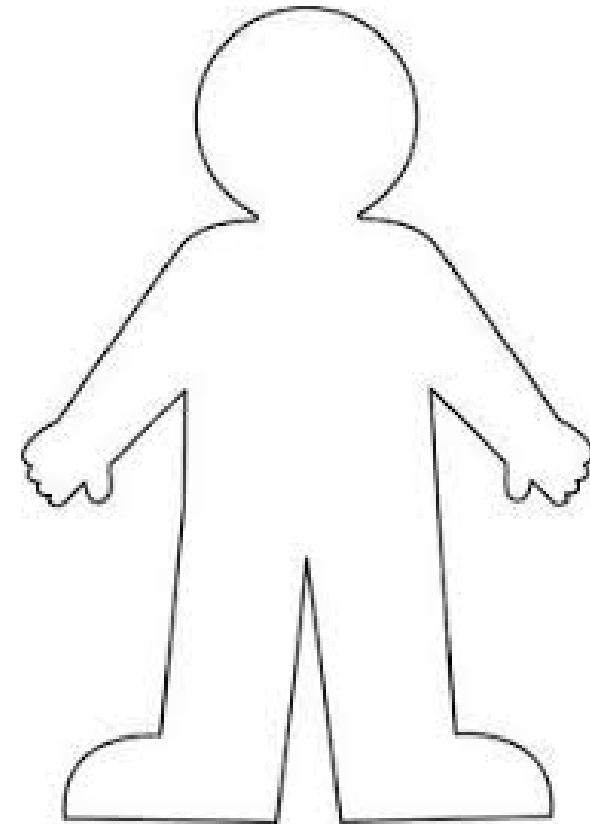
Oefening stress wat doet dat met je en jouw reactie naar de ander?

Ga in je gedachte terug naar een situatie die stress gaf.

Teken jezelf en ga na:

- Waar voel je de stress in je lijf?
- Hoe beïnvloedde jou dat?
- Welk gevolg had dat?

Wissel uit met de buurman of buurvrouw

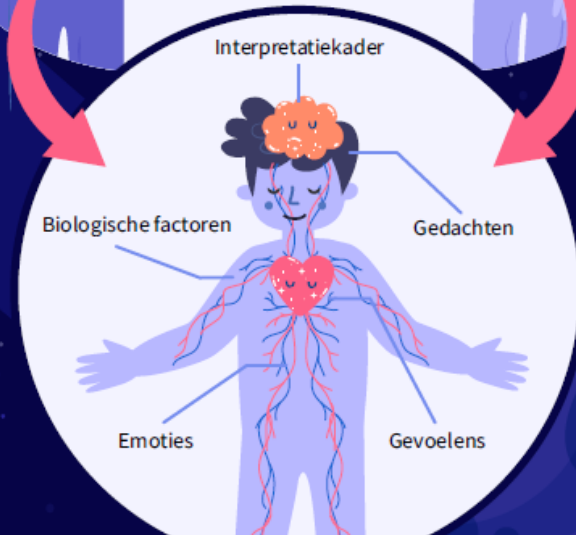
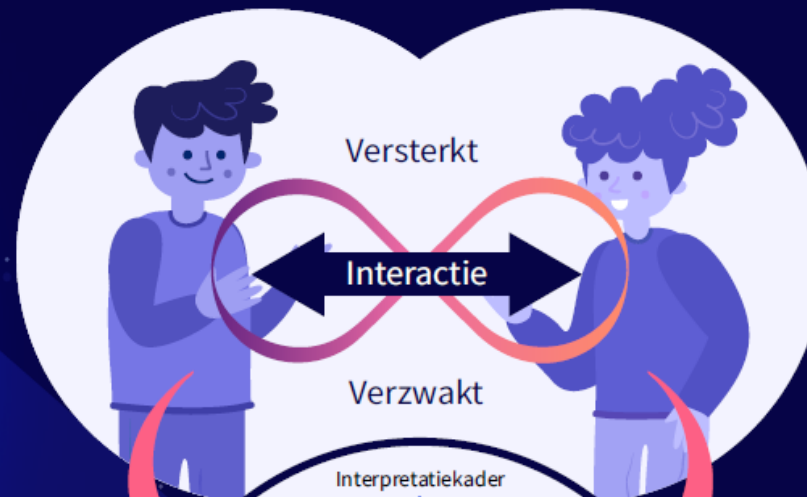
MEERVOUDIGE INTERACTIEDYNAMIEKEN IN EEN PEDAGOGISCH ECOSYSTEEM

Interactiedynamieken vormen de omgeving waarin de ontwikkeling van de leerling richting krijgt

1. Ontwikkende leerling	Biologische en mentale factoren; kwalificatie, socialisatie, subjectificatie.
2. Pedagogische alliantie	Ouders, verzorgers, leraren, schoolleiding.
3. Sociaal netwerk	Broers en zussen, familie, vrienden, leeftijdsgenoten, burens.
4. Leefomgeving	Kwaliteit van buurt, infrastructuur, vervoer, werk en school, technische voorzieningen, sociale, gezondheids- en sportvoorzieningen, gemeentelijk beleid, communicatie- en (sociale) media, speeltuinen, landschap, lucht, bodem, weer.
5. Nationale en mondiale omgeving	Kwaliteit van beleid, politiek klimaat, cultuur en sociale context, waarden en normen, internationale verdragen, ideologieën, klimaat en aarde, evolutie, kosmische visie.

Interactiedynamiek

Intern netwerk

Meervoudig perspectief nemen bepaalt de pedagogische kracht

MEERVOUDIG PERSPECTIEF NEMEN, HOE WERKT DAT?

verschillende posities innemen

beter begrip van gedrag

effectiever kunnen beïnvloeden

meer handelingsbekwaam

DE BASIS VOOR EEN BETEKENISVOLLE RELATIE

meer motivatie

meer vertrouwen

minder stress

Meervoudig perspectief nemen

- Je kunt het leren
- opent nieuwe inzichten en mogelijkheden
- Je wordt er veerkrachtig van
- Ongemak en lastigheden zien als start voor onderzoeken
- Is life changing

**Je ziet het pas
als je het door
hebt**

En morgen?

- Wat raakte je?
- Wat ga je morgen uitproberen?.

Dank jullie wel!

Astrid Ottenheim-Vliegen en Marion van Hattum

